

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

KIMYO - TEXNIKA FAKULTETI

«QURILISH VA ARXITEKTURA» KAFEDRASI

DIPLOM LOYIHASI BO'YICHA

T U S h I N T I R I S h X A T I

Diplom loyihasining mavzusi: Yangiyo'y tumani
istirovat bog'ini qayta tamirlash
va landschaft yechimi loyihasi

Bitiruvchi 501 guruh talabasi: Xadija Zolundarovna Z.B.

Kafedra mudiri:

[Signature]
dots.Xadjiev I.M.

Diplom loyihasi rahbari:

[Signature] Ayuchanov M.M.

Maslahatchilar:

[Signature] Ayuchanov M.M.

1. Arxitektura qismi

[Signature] Ayuchanov M.M.

2. Texnikaviy - iqtisodiy
xisoblash qismi

[Signature] Prokhorov I.M.

3. Qurilish texnologiyasini tashkil
qilish qism

[Signature] Boburov M.B.

4. Muxandislik tarmoq va
jixozlari qismi

[Signature] Prokhorov I.M.

5. Mehnat va atrof muxit muhofazasi qismi

[Signature] Kurpov K.O.

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

KIMYO - TEXNIKA FAKULTETI

«QURILISH VA ARHITEKTURA» KAFEDRASI

DIPLOM LOYIHASINI BAJARISH BO'YICHA T O P S H I R I Q

Qalandarov Zaylon Bartyorovich
(talabaning familiyasi, ismi-sharifi)

1. **Diplom loyihasining mavzusi:** Istirohat bogini qayta ta'mirlash va landschaft uqchiligi loyihasi

UrDU bo'yicha 2011 yil «19» NOYABR dagi 174 T - son buyruq bilan tasdiqlangan.

2. **Diplom loyihasini bajarish uchun ma'lumotlar:** Istirohat bogining xolat tarxi M- 1:5000, 1:10000, shamol guli, bosh rejada kichik arxitekturaviy inshootlar tarxi va tarzi, atraksionlar, manzarali va mevali daraxtlarning tasnifi xamda inshootlar kaydnomasi.

3. **Tushintirish xatida keltiriladigan ma'lumotlar** (70-80 varaq A 4 formatda qo'lyozma tarzida yoki 40-50 varaq kompyuterda yozilgan matnlar):

a) **Arxitektura qismi bo'yicha:** Xolat tarxi, shamol guli, bosh rejada kichik arxitekturaviy inshootlarni va atraksionlarni rejalashtirish echimi, kichik arxitektura inshootlarining tarxi va tarzi, istirohat bogining funktsional echimi manzarali va mevali daraxtlar xamda inshootlar kaydnomasi.

b) **Texnikaviy – iqtisodiy xisoblash qismi:** Istirohat bogini obodonlashtirishda kullanilgan zamonaviy an'anaviy ilgor uslubning kanchalik yaxshi iktisodiy samara berishini ochib berish uchun ob'ektda bajariladigan KMI baxosini xisoblash va sarflangan xar bir sum kapital mablag xisobiga olnadigan iktisodiy samaradorlikni xisoblash lozim

v) **Qurilish texnologiyasini tashkil qilish qismi bo'yicha:** Loyixalanaetgan ob'ektning kurilish-montaj ishlarini tashkil qilish va kurilish ishlarini bajarish texnologiyasini uz ichiga oladi. Kurilish-montaj ishlarining nomenklaturasi, ish xajmi, mexnat xarajatlari, mashina vakti sarfi, kurilish-montaj ishlarini bajarish buyicha kursatmalar, ishlarini bajarish ketma-ketligi asosida kalendar reja ishlab chikishdan iborat.

g) **Muxandislik tarmoq va jixozlari qismi bo'yicha:** Transport qismi bo'yicha: Istirohat bogiga tashrif buyuruvchi avtomobillar sonining me'yoriy asoslarga binoan avtomobillar tuxtash va tuxtab turish joyini loyixalash, ichki yulaklar, tashki transport yullari, piyodalarning istirohat bogiga utish yullari, er osti tunellari va er usti kupriklar va xakoza. Istirohat bogida maxsus transportlarni xarakatini rejalashtirish masalalari xal kilinishi lozim.

e) **Mehnat va atrof muxit muhofazasi qismi bo'yicha:** Mexnatni muxofaza kilish buyicha topshirik loyixalanayotgan ob'ektning joylashgan urniga, ishlab – chikarish yoki xizmat kursatishning turiga, ishlab chikarishning anik spetsifik xolatiga yondoshgan xolda beriladi. Bu bulimni bajarishda kuyidagilarga e'tibor karatish muximdir:

Mexnatni muxofaza kilish buyicha texnik echimlar loyixa xujjatlarida tugri xal kilinishiga va loyixada istoiroxat bogining sanitar – maishiy xolatini, istiroxat bogida yongin xavfsizligi kurilmalari tugri kabul kilinganligiga;

Istiroxat bogi kurilishi jarayonida va ob'ektni ekspluatatsiya kilish jarayonida:

a) mexnatni muxofaza kilishning konuniy asoslari

5. Diplom loyihasi qismlari bo'yicha maslahatchilar*:

No	Diplom loyihasining qismlari	Boshlanish muddati	Tugallanish muddati	Imzo	Maslahatchining familiyasi
1	Arxitektura qismi	5.09.11	7.02.12		Ахмедов И. И.
2	Texnikaviy - iqtisodiy xisoblash qismi	20.11.11	16.01.12		Тошкеев И.М.
3	Qurilish texnologiyasini tashkil qilish qism	21.11.11	10.01.12		Собиров М.К.
4	Muxandislik tarmoq va jixozlari qismi	22.11.11	13.01.12		Тошкеев И.М.
5	Mehnat va atrof muxit muhofazasi qismi	23.11.11	24.01.12		Курбанов К.О.

Diplom loyihasi rahbari _____ (imzo)
Topshiriq bajarish uchun qabul qilindi _____ (imzo)
Kafedra mudiri _____ (imzo)

MUNDARIJA

1. KIRISH	<u>1-10</u>	BET
2. ARXITEKTURA QISMI	<u>11-21</u>	BET
3. TEXNIKAVIY-IQTISODIY HISOBLASH QISMI	<u>22-29</u>	BET
4. QURILISH TEXNALOGIYASI TASHKIL QILISH QISMI	<u>30-41</u>	BET
5. INJENERLIK KOMUNIKATSIYA VA TRANSPORT	<u>42-54</u>	BET
6. MEHNAT VA ATROF MUHIT MUHOFAZASI QISMI	<u>55-62</u>	BET
7. MUHANDISLIK TARMOQ VA JIHOZLARI QISMI	<u>63-68</u>	BET
8. HULOSA	<u>69-71</u>	BET
9. FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR	<u>72-74.</u>	BET

KIRISH

Kirish.

O'zbekistonning mustaqillikga erishuvi va milliy taraqqiyot yo'liga dadil qadamlar bilan kirib borishi shaxarsozlikda xalq me'morchilik merosidan o'rnak olib maxalliy sharoitlarga moslik ko'rkam va shinamlik jaxon andozalaridan qolishmaslik kabi qator jixatlar e'tibor markazida bo'lishini taqako etadi. Loyixalanayotgan bitiruv malakaviy ishi Yangiariq tuman istiroxat bog'ini kayta ta'mirlash va landshaft yechimini loyixalashdir. Bog' xududida madaniy xordiq chiqarish maishiy xizmat ko'rsatish shaxobchalari, do'konlar va turli xildagi bolalar o'ynashlari uchun atraksionlarni loyixalash rejalashtirilgan.

Bog'-rog'larni barpo etish borasida istiqlol me'morligiga bir nazar tashlab o'tgan yillar davrida amalga oshirilgan ishlarning ko'lamini ahamiyat va mohiyatini me'morchilik sohasida erishilgan asrlarga teng bunyodkorlik ishlarini bajarilganligi Respublikamiz shaxar va tumanlarining bugungi qiyofasi tubdan o'zgarib, go'zallashib borganligi borasidagi qilingan ishlarni quyida bayon qilsak.

Barchamizga ayonki "O'zbekiston Respublikasining shaxarsozlik" qo'deksi loyixasi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoniga (2000-yil 2-iyun 2612-sonli) muvofiq ishlab chiqildi.

Shaxarsozlik qo'deksi loyixasini ishlab chiqish O'zbekiston Respublikasi shaxarsozlik sohasini xalqaro darajaga ko'tarish. Shuningdek, axoli punktlarini rivojlantirish va qurilishga Respublika xududlarini rejalashtirishga nisbatan shaxarsozlik talablarining asosiy qoidalarini qononiy rivojlantirishda mustaxkamlash zaruriyatdan kelib chiqqan. Shaxarsozlikning o'ziga qamragan tomonlaridan biri bu bog'-rog' landshaft me'morchiligidir. Bog'-rog' me'morchiligi to'g'risida Respublikamizda misli ko'rinmagan darajada obodonlashtirish ishlari amalga oshirildi.

O'zbekistonda qayta qurilayotgan qadimiy shaharlar taraqqiyotini Toshkent shaxri misolida yaqqol ko'rish mumkin. Toshkent shaxrini qayta qurish bosh plan "Eski shaxar" bilan "Yangi shaxar" o'rtasidagi farqni yo'qotib, Toshkentni bir butun shaxarga aylantirishga qaratilganligi bilan diqqatga sazavordir. Birinchi darajadagi Amaliy ishlar qatorida "Eski shaxar" bilan "Yangi" shaxarni o'zaro bog'lovchi tor arava yuruvchi Navoiy ko'chasini 66 metrgacha kengaytirilishi va bu ko'cha bo'ylab yangi uch-to'rt qavatli turar joylar, kinoteatr, ma'muriy binolar qurilishini, xiyobon tashkil etib, A.Navoiy xaykalini o'rnatilishini aytib o'tish joiz.

Toshkentdagi Alisher Navoiy nomli Milliy bog' qatorida Respublikamiz bo'ylab juda katta bunyodkorlik ishlari amalga oshirildi.

Andijon shaxri markazida joylashgan A.Navoiy nomli dam olish va istiroxat bog'I to'liq qayta ta'mirlanib, kirish qismi zamonaviy va milliy uslubda qurildi. Shaxarning "Bog'ishamol" daxasida ochiq tepalik bobokalonimiz Zaxriddin

Muhammad Bobur xotirasini abadiylashtirish uchun “Bog`I Bobur” oromgohi-ziyoraygohi budyod etildi. Daraxtlar ekilib ko`kalamzorlashtirildi, dam olish va ovqatlanish uchun oshxona va choyxonalar qurildi.

Namangan shaxri markazida salobatli viloyat va shaxar xokimliklari yonida pastkam, ko`rimsiz binolar o`rnida bunyod etilgan Bobur xiyoboni go`zal maskanlardan biriga aylanadi. Bugungi kunda Bobur Mirzo xaykali va uning atrofidagi yilning barcha faslidi xam birdek yashnab turgan maysalar kishining baxru dilini ochadi, kayfiyatini ko`taradi. Xiyobon xududi kundizi o`zgacha kiyofada, tunda esa favvoralar yog`dusi bilan uyg`unlashib, ajoyib bir manzara kashf etadi.

Namanganda Mashrab va Andijonda Bobur bog`larining xamda Buxoro viloyatida naqishbandiya taraqqiyotining asoschisi Xo`ja Baxoviddin Naqshband me`moray majmuining ta`mirlanib, katta obodonchilik ishlari bajarilganligi ulkan vokea bo`ldi. Diyorimiz azaldan yirik madaniyat o`chogi bo`lgan. Binobarin biz boy tarixiy me`moriy merasga egamiz. Buxoro, Xiva, Termiz, Shaxrisabz shaxarlarining katta yubiley to`ylari nishonlanishi va shu munosabat bilan qisqa muddat ichida amalga oshirilgan qurilishlar va ajdodlarimiz yodgorliklarini, maqbaralarini tiklash kabibunyodkorlik ishlari mazmunini va xajmi jixatdan asrlarga tengdir. Jumladan, hadisshunos olim, buyuk alloma Imom Al-Buxoriy tavalludining 1225 yilligi munosabati bilan Samarqand viloyati Chelak tumanining Xartang qishlogida an`anaviy me`moriy uslubda o`ta qisqa sakkiz oy ichida yodgorlik majmui barpo etildi. (1998 y.)

Bu majmuada mqbara, masjid, ma`muriy bino, kutubxona va oshxona kabi inshoatlar juda ko`rkam va qulay jolashtirilgan.

Farg`na va Quvada ulug`munajjim qomusiy olim Al-Farg`oniy 1200 yillik yubleyi munosabati bilan barpo qilingan keng miqyosdagi obodonchilik na`munalari Farg`oniy oromgohi, Quva Shaxristonining tiklanishi vatanimiz ko`rkiga ko`rk bo`lib qo`shiladi.

Shuningdek, islom dunyosida alloma Imom Al-Matrudiy qabri ustida Samarqandda qurilgan yodgorlik majmui, butun dunyo tan olgan buyuk ajdodlatimiz Baxoviddin Al-Marg`inoniy tavalludining 912 yilligi munosabati bilan Marg`ilon shaxrida qad ko`targan yodgorlik majmualari xam qadimiy an`analarimizga asoslangan istiqlol me`morchiligimizning betakror obidalariga aylanib qoldi.

Vatanimizning bosh maydoni-Mustaqillik maydonida xalqimizning tarixiy xotirasi va qadrlash salohiyatini yanada mujassamlashtiruvchi aziz maskan bunyod etildi. Bunday xotira va qadrlash maydonlarining viloyat markazlarida ham qurulishi nafaqat me`moray majmualari bo`lib qolmay, balki xalqimiz ruhini yanada ham ko`tamoqda. Jumladan, Yunusobodda barpo etilgan “Shahidlar

xotirasi” majmui ham xalqimiz ruhini ko`taruvchi, istiqlol me`morligidan o`z o`rnini egallagan obidadir.

Termiz va Qarshi shaharlari markazlarida kanallar o`tkazilib, favvorali suv havzalari barpo etilib, atroflari ko`kalamzorlashtirilib, dam olish oromgohlariga aylantirilishi natijasida aholining jazirama yoz issiqlarini ko`tarishi yengillashtirildi.

Urganch shahrini ikkiga ajratib turuvchi Shovot kanali atrofini obodonlashtirilib “Avesto” ning 2700 yilligiga atab barpo etilgan me`marial bigning uch jihati kishining diqqatini o`ziga jalb etadi. Bu maydon hududi unga juda yaqin bo`lgan Jaloladdin Manguberdi bog`i bilan uyg`unlashib ketgan. Amir Temur nomli markaziy bog`i asosiy kirish qismi qayta ta`mirlanib, zamonaviy ko`rinishga ega bo`lgan qiyofa kasb etadi. Al-Xorazmiy Xonqa, Toshovuz kabi markaziy ko`chalar qayta tamirlanib, yangi zamonaviy ko`rinishga ega bo`ladi. Uchganch shahrining markazi qayta tamirlanib Al-Xorazmiy hiyoboni va ushbu hududda soat minorasining qad ko`tarishi, atrofdagi turli xil manzaraga ega bo`lgan favvoralar, bobokalonimiz sharafiga qad rostlagan Al-Xorazmiy haykali o`rnatildi.

Viloyat markazidan saylgoh dam olish maydoni hiyoboni barpo etildi.

Bog` parklarini loyihalash shuni taqazo etadiki, shahar miqyosida park maydoni 4-xil maydon kengligida loyihalanadi.

1. Kichik park maydon 10 gektargacha
2. O`rtacha park maydoni 15 gektargacha
3. Katta park maydoni 15 gektardan ko`p
4. Ko`p funktsiyali park maydoni 30 gektargacha

Zamonaviy qishloq bog`lari bugungi kun talabidan kelib chiqqan holda, zamonaviy qishloq aholisini talab va istaklarini inobatga olgan holda, zamonaviy bog`lar yuzaga kela boshladi.

Zamonaviy qishloq parklarini yaratishdan oldin aholining demografik tarkibi o`rganiladi va ularning talab va ehtiyojlarini amalga oshirish iqlim sharoitidan kelib chiqqan holda loyihalaniladi.

Parkni loyihalashda iqtisodiy tejamkorlik masalalarini e`tiborga olish lozim. Park loyihalanadigan hudud, shahar, tuman va qishloq markazida bo`lishi ushbu hudud hushmanzara joylarga yaqin bo`lishi e`tiborga olinishi kerak.

Parkda aholining madaniy dam olish markazlarini yaratish, kattalar va bolalar uchun sport sog`lomlashtirish ishlarini ommaviy tadbirlarni olib borish maqsadida amalga oshiriladi.

Bog`-parklarini loyihalarda quyidagi me`yorlar asosida hudud balansi belgilanadi.

1. Ko`kalamzor va suv havzalari 75-80%
2. Alleyalar (yo`laklar) 8-12%

3. Maydonlar 4-8%
4. Bino va inshootlar 3-4%ni tashkil etadi.

Yo'llarning kengligi 1,5-5 m gacha bo'lishi mumkin. Zamonaviy qishloq parklari quyidagi funksional zonalarga bo'linadi.

1. Madaniy ommaviy tadbirlar uchun ajratilgan hududlar. Asosiy kirish joyiga zonasi yaqinida loyihalanadi.
2. Tinch dam olish va sayl qilish zonasi.
3. Jismoniy tarbiya sport maydonchalari, maktabgacha bo'lgan bolalar o'ynash zonasi
4. Xo'jalik binolari zonasi
5. Attraksion zonasi
6. Suv havzasi zonasi
7. Tinch zona

Qayta ta'mirlanayotgan parkning yangi loyihalanayotgan maydoni hududi gektar maydonni qamrab olgan bo'lib, yuqorida keltirilgan funksionalzonalar mujassam qilingan.

Aholining o'sishi va inson faoliyatining har tamonlama rivojlanishi muammolari yashash muhitini o'zgartirish bilan bog'liq. Muhitni landshaft arxitekturasi bilan yaxshilash tajribalari yirik va o'rta shahar turkumlariga tegishlidir. Shuning uchun shahar muhitining funksional, ekologik va estetik sifatlarini uyg'unlashtirish landshaft arxitekturasining asosiy maqsadi hisoblanadi.

Landshaft arxitekturasining tashkil etishni ham tabiiy hamda sun'iy shakllari mavjud.

Bog` parklarini yaratish tuman va qishloq aholisi uchun dam olish va madaniy hordiq chiqarish uchun juda muhimdir.

ARXITEKTURA QISMI

Arxitektura

Tanlangan mavzuning dolzarbligini ilmiy asoslash:

Yangiariq tumani istiroxat bog`ini qayta ta`mirlash va landshaft yechimini loyihalash bugungi kunda zamonaviy bolalar o`ynashlari uchun sirpanchiqlar, turli hildagi attraksionlar bilan boyitish va yoshlarimizning va Yangiariq aholisining bo`sh vaqtini ko`ngilli o`tkazish uchun parkni qayta ta`mirlash bugungi kunning dolzarb maslalaridan biridir.

Tumanda istirohat bog`ining mavjudligi lekin talablarga to`la javob bera-olmasligi, yoshlarning ko`ngilli dam olishi uchun maydonning mavjud emasligi, tinch dam olish joylari va yosh bolalar o`ynashi uchun attraksionlarning yo`qligi, artofini kislorod bilan boyitib turuvchi ko`kalamzorlar maydonlarning yo`qligi aholi bo`sh paytlarida, bayramlarda sayr qilishida katta muammolarni keltirib chiqarayotganligi yuqorida qayd etilgan kamchiliklarni bartaraf etishga olib keladi.

Loyihaning maqsadi va vazifalarini aniq ifoda etishi:

Zamonaviy qishloq parklarini yaratishdan oldin axolining demografik tarkibi o`rganiladi va ularning talab va ehtiyojlarini amalga oshirish iqlim sharoitidan kelib chiqqan holda loyihalanadi.

Parkni loyihalashda iqtisodiy tejamkorlik masalalarini e`tiborga olish lozim. Park loyihalanadigan hudud tuman va qishloq markazida bo`lishi e`tiborga olinishi kerak, parkda aholining madaniy dam olish markazlarini yaratish, kattalar va bolalar uchun sport sog`lomlashtirish ishlarini, ommaviy tadbirlarini olib borish maqsadida amalga oshirish hamda holat tarixi bo`yicha mavjud loyiha asosida qad ko`tarishi uchun loyihaviy taklif berishdan iborat.

Loyiha obyekti va predmetini aniqlash:

Yangiariq tumani istiroxat bog`ini qayta ta`mirlash va landshaft yechimi loyihasini ishlashda yangi loyihalangan parkda axolining dam olish markazlarini yaratish. Kattalar va bolalar uchun sport sog`lomlashtirish ishlarini, ommaviy tadbirlarni olib borish xamda aholiga qulay sharoitlar yaratishdan iboratdir. Loyihaning Yangiariq tumani markaziy qismida mavjud ajratilgan joyda amalga oshirish mo`jallanadi. Ushbu hududda aholining zich joylashganligi va aholining madaniy dam olish markazlarini yaratish borasida ehtiyojlar sezilganligi uchun ushbu joy tanlab olinadi.

Loyiha usuli yoki uslubiyatni tanlash:

Loyihalanayotgan diplom ish mavzusi Yangiariq tumani istiroxat bog`ini qayta ta`mirlash va landshaft yechimi loyihasini ishlash bo`lib u tumanning markazidan o`tgan Mustaqillik ko`chasining shimoliy qismiga ajratilgan hududda qayta ta`mirlash bo`yicha loyiha tayyorlanadi. Loyihalanayotgan park maydoni 24ga dan iboratdir.

№	Park hududidagi bino inshootlar nomi
1	Kirish darvozasi
2	Avtomabillar turish joyi
3	Favvora
4	ArG'imchoq
5	Kichik gulzor
6	Monumental haykal
7	Besedka
8	Muzqaymoq va shirinliklar do`koni
9	Kafe
10	Qumli bolalar o`ynash maydonchasi
11	Amfiteatr
12	Xojathona
13	Ko`chma do`konlar
14	Yo`lakalar

Yangiariq tumani istirohat bog`ini qayta ta`mirlash va landshaft yechimi loyihasini ishlashda bir qator: funktsional, badiiy-estetik konstruktiv, sanitary gigiena, yong`inga qarshi, zilzilaga qarshi, iqtisodiy va boshqa talablar qo`yiladi.

Bosh rejada ajratilgan maydon mavjud bo`lib, u janubiy g`arb va shimoliy sharqqa tomon lentsimon cho`zilgan loyihalanayotgan istirohat bog`ini qayta ta`mirlashda parkning asosiy janubiy g`arb va shimoliy tomonga qarata alleya loyihalangan. Parkning alleyasi markazida aylana yo`llar tashkil qilinib o`rtasida haykal o`rnatilgan.

Bo`g`ning aylana yo`laklar joylashgan markaziy qismining janubiy va shimoliy tomonidan ham kirish yo`llari loyihalangan. O`ng tomonda belanchaklar tez xarakatlanuvchi attraksion joylashgan. Uning atrofida o`rindiqlar, dam olish joylari mavjud. Parkning g`arb tomonida g`arbiy kirish darvozaning shimoliy tomonida bolalar o`ynash maydoni karusel loyihalangan. Darvozadan shimolida esa muzqaymoq kafesi, sayr qilish uchun ko`kalamzor maydonlar, yo`lakchalar tashkil etilgan. Kraverish janubiy g`arb tomonida avtomabillar turish joylari loyihalangan shimoliy sharq darvozadan kirishda o`ng tomonda amfiteatr joylashgan. Parkning janubiy sharq tomoni mavjud sport maydonchalari bilan bog`langan. Sport (Voleybol, basketbol, qo`l tennis, futbol) o`yinlari uchun maydonlar, elektr shiti loyihalangan. Park K.M.K asosida xududlarga ajratilgan. Har bir xudud o`z funksional yechimiga egadir. Park atrofi to`rt tomonidan avtomobil yo`llari bilan o`ralgan. Unda kirish qismida avtomabillar turish joylari mavjud. Parkda nafaqat kunduzi balki kechqurunlari xam aylanib sayr qilish uchun barcha yo`laklar va maydonchalarda yoritkichlar o`rnatilishi nazarda tutulgan.

Parkga ajratilgan ko`kalamzor xudud Xorazm iqlim sharoitida o`sadigan mevali va manzarali daraxtlar bilan obodonlashtirishgan.

Loyiha natijalarini tahlil qilish:

Yangiariq tumani istirohat bog`ini qayta ta`mirlash va landshaft yechimi loyihasini ishlashga bir qator: badiiy-estetik konstruktiv, sanitarik gigena, yong`inga qarshi, ichimlik suv tarmoqlari, chiqindilarni olib ketish mashinalari uchun yo`llar, maydonni madaniy o`g`itlar bilan ta`minlashda texnikaning kirish chiqish yo`llari, elektr tarmoqlarini o`tkazishda havfsiz xudud tanlanishi, iqtisodiy va boshqa talablar qo`yiladi.

Loyihalashga qo`yiladigan funksional va badiiy-estetik talablar park loyihasida turli-xil manzarali va mevali daraxtlarning ekilishi, daraxtlarga turli-xil dizayn landshaft usulida pardoz berishdan iborat. Funksional talablar park xududlarining dam olish, tinch, sport, o`yinlari, tomosha va boshqa hududlar bilan bog`lanish orasidagi qulay funksional bog`lanishlarni o`z ichiga oladi. Badiiy-estetik talablar kichik arxitektura inshootlarining arxitekturaviy kompazitsion tuzulishiga, attraksionlarning rang-barangligi uning atrof-muhit va tabiiy langshaft bilan uyg`unligiga qo`yiladigan talablardir.

Sanitariya gigena talablari:

Park loyihasida chiqindilarni tashlash uchun maxsus joyining bo`lishi, yo`laklar chekkalarida axlat tashlash maxsus yashiklar uchun joy o`rnatilishi, kechqurun park xududini suniy yoritish uchun ma`lum bir, balandlikda

yoritkichlarning o`rnatilishi, kanalizatsiya quvurlarining belgilangan joydan o`tkazilishi, ichimlik suvlarining maxsus loyihalanishi kabi talablarni o`z ichiga oladi.

Bosh rejada ajratilgan maydon mavjud bo`lib, loyihalanayotgan park xududi maydoni ko`kalamzor qilingan bo`lib Xorazm iqlim sharoitida o`sadigan mevali va manzarali daraxtlar bilan obodonlashtirilgan.

Maydonning umumiy balansi.

T/r	Maydonning funksional hududi	gektar	%da
1	Binoning qurulish maydoni		
2	Ko`kalamzorlashtirilgan maydon		
3	Avtomabillar turish joyi		
4	Ariqlar va suv xavzalari		
5	Maydonning umumiy xajmi		100

Zamonaviy qishloq parklarini yaratishdan oldin aholining demografik tarkibi o`rganiladi va ularning talab va ehtiyojlarini amalga oshirish iqlim sharoitidan kelib chiqqan xolda loyihalanadi. Parknin loyihalashda iqtisodiy tejamkorlik masalalarini e`tiborga olish lozim.

Park loyihalanadigan xudud tuman va qishloq markazida bo`lishi, ushbu hudud xushmanzara joylarga yaqin bo`lishi e`tiborga olinishi kerak. Parkda aholining madaniy dam olish markazlarini yaratish. Kattalar va bolalar uchun sport sog`lomlashtirish ishlarini, ommaviy tadbirlarini olib borish maqsadida amalga oshiriladi.

Yo`llarning kengligi 1,5-5 m gacha bo`lishi mumkin.

Zamonaviy qishloq parklarini quyidagi funksional zonalarga bo`linadi.

1. Madaniy, ommaviy tadbirlar uchun ajratilgan hududlar. Asosiy kirish joyi zonasiga yaqinida loyihalanadi.
2. Tinch dam olish va sayl qilish zonasi
3. Jismoniy tarbiya, sport maydonchalari, maktabgacha bo`lgan bolalar o`ynash zonasi.
4. Xo`jalik binolari zonasi
5. Attraksion zonasi
6. Suv xavzasi zonasi
7. Tinch zona

Zonalar	Umumiy maydon		Izoh
	Umumiydan %da	ga	
Madaniy ommaviy tadbirlar, attraktsionlar			O`yin maydonchasi , amfi teatr-estrada, turli xildagi o`yinlarni o`ynash avtomatlari.
Sport			Mashq qilish va futbol o`ynash uchun maydon, voleyboll, basketboll hamda tennis o`ynash maydoni
Bolalar uchun			Attraktsionlar, botonik xudud
Dam olish va sayr qilish			Dam olish besetkalari, skameykalar, turli xil shaklda xaykallar
			Berilgan daraxtlar va gullar
Administrativ xo`jalik uchastkalari			Anjomlar uchun omborxona va boshqalar.
Jami:	100%		

Loyihalanayotgan park maydoni xududi gektar maydonni qamrab olgan bo`lib yuqorida keltirilgan funktsional zonalar mujassam qilingan.

Bog`ga mevali va manzarali daraxtlar ekilib ko`rkamlilik baxsh etadi.

Yo'lak ko'rinishidan lavha

Qaydnom

1. Kiritish
2. Boshlanish qo'shni joyi
3. Foydalanish
4. Arg'unchoq
5. Kichik yul
6. Haykal
7. Boshlanish
8. Boshlanish va boshlanish
9. Kichik
10. Boshlanish
11. Boshlanish
12. Boshlanish
13. Boshlanish
14. Boshlanish

Haridularga bo'linishi

- A. Boshlanish
- B. Boshlanish
- C. Boshlanish
- D. Boshlanish
- E. Boshlanish

"Qumli maydoncha" bo'lagi o'zgarish joyi

Ta'mirdan keyingi loyiha
M 1:4000

Qayta ta'mirlashdan oldingi holat
tard M 1:4000

Asosiy kiritish darvozasi umumiy ko'rinishi M 1:100

Asosiy kiritish darvozasi tarz M 1:100

Qayta ta'mirlashdan oldingi holat

Umumiy ko'rinish

Arg'unchoq M 1:100

Arg'unchoq M 1:100

Shirinkilik va muzqaymoq do'konchasi M 1:100

Kiritish darvozasi

Foydalanish M 1:50

8. Muzqaymoq va shirinliklar do'koni
9. Kafe
10. Qumli maydoncha
11. Amfiteatr
12. Xojatxona
13. Ko'chma do'konchalar
14. Yo'laklar

TEXNIKAVIY-IQTISODIY
XISOBLASH QISMI

РАСЧЕТНАЯ СТОИМОСТЬ ОБЪЕКТА В ТЕКУЩИХ ЦЕНАХ

НАИМЕНОВАНИЕ ОБЪЕКТА: Янгиарик тумани истирохат боғини қайта таъмирлаш ва ландшафт ечими

№	Наименование ресурса	ЦЕНА (тысяч. сум)
1	2	3
1	Затрат на оборудование, мебель и инвентарь	0,000
2	Затрат на строительные материалы, изделия и конструкции с учётом транспортировки.	112942,033
6	Затрат на основную заработную плату с учётом начислений на соцстрахования в размере 25%	274006,010
7	Затраты на эксплуатацию машин и механизмов	608596,826
	И т о г о:	995544,869
8	Прочие затрат подрядчика (17, 5 %)	174220,352
9	Прочие затрат заказчика 5 %	49777,243
10	Затрат на страхование объекта (0,32%)	3743,249
11	Коэффициент риска определяемый исходя из прогнозируемого индекса роста цен в строительстве 1,00	1,00
12	Итого стоимость строительства в текущих ценах без НДС - 20%	1223285,713
13	НДС - 20 %	244657,143
14	Итого стоимость строительства в текущих ценах с НДС - 20%	1467942,855

ИСПОЛНИТЕЛЬ

ЗАКАЗЧИК

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Сметная документация к рабочему проекту «Янгиарик тумани истирохат боғини кайта таъмирлаш ва ландшафт ечими» разработана во исполнение постановлений Кабинета Министров от 05.08.2000 г. за № 305 «О дополнительных мерах по углублению экономических реформ в капитальном строительстве», от 11.06.2003 г. за № 261 «О переходе на договорные текущие цены при реализации инвестиционных проектов осуществляемых за счет централизованных капитальных вложений» и в помощь участникам инвестиционного строительного процесса, и в соответствии с инструкцией о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство жилых и общественных зданий и сооружений (ШНК 1.03.01-04) и методическими рекомендациями по определению сметной стоимости строительства предприятий, зданий и сооружений в Республике Узбекистан (ШНК 2004 – 2005 гг.) и общим положением по применению расценок на монтаж оборудования (ШНК 4.13.00 – 05).

Объект строительства расположен в Хорезмской области.

Ведомость потребных ресурсов в текущих ценах разработан на основании дефектного акта с применением «Каталога текущих цен на материально-технические ресурсы применяемые в строительном производстве Республики Узбекистан».

Среднечасовая заработная плата с учётом отчисления в соц. страхование в размере 25% – 2712,56 сум.

Коэффициент риска – 1,00

Прочие затраты подрядчика – 17,5 %

Прочие затраты заказчика - 5 %

Затраты на страхование строительства объекта – 0,32 %

Транспортировка материалов и конструкций – 4 %.

Составил:

НАИМЕНОВАНИЕ СТРОЙКИ:

ОБЪЕКТ №

СВОДНАЯ РЕСУРСНАЯ ВЕДОМОСТЬ
НА

НАИМЕНОВАНИЕ ОБЪЕКТА: Студентлар

ОСНОВАНИЕ:

№	Код ресурса и признак	Шифр	Наименование	Единица измерения	Кол-во	Сметная стоимость, сул	
						в текущем уровне	на ед. изм
1	2	3	4	5	6	7	8
			ТРУДОВЫЕ РЕСУРСЫ				
			ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	101013,806	2712,56	27400600
			ИТОГО ЗАРПЛАТА СТРОИТЕЛЕЙ	СУМ			27400600
			СТРОИТЕЛЬНЫЕ МАШИНЫ И МЕХАНИЗМЫ				
			АВТОГИДРОПОДЪЕМНИКИ С ВЫСОТОЙ				
			ПОДЪЕМА 12 М	МАШ-Ч	6620,94	79549,00	52668915
1	101 С С203-1001		БУЛЬДОЗЕРЫ 59 КВТ /80 Л.С/ ПРИ РАБОТЕ НА	МАШ-Ч			
2	257 С С207-148		ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	74,60775	95589,00	713168
3	258 С С207-149		БУЛЬДОЗЕРЫ 79 КВТ /108 Л.С/ ПРИ РАБОТЕ НА	МАШ-Ч	0,01608	95589,00	153
			ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА				
4	762 С С202-1141		КРАНЫ 10 Т НА АВТОМОБИЛЬНОМ ХОДУ ПРИ	МАШ-Ч	1778,76	33758,00	6004738
			РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА				
5	2263 С С206-247		ЭКСКАВАТОРЫ ОДНОКОВШОВЫЕ ДИЗЕЛЬНЫЕ	МАШ-Ч	236	54400,00	1283840
			0,5 М3 НА ГУСЕНИЧНОМ ХОДУ ПРИ РАБОТЕ НА				
			ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА				
6	2288 С С206-337		ЭКСКАВАТОРЫ ОДНОКОВШОВЫЕ ДИЗЕЛЬНЫЕ	МАШ-Ч	34,71825	54400,00	188867
			0,25 М3 НА ПНЕВМОКОЛЕСНОМ ХОДУ ПРИ				
			РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА				

			ИТОГО ЭКСПЛУАТАЦИИ МАШИН И МЕХАНИЗМЫ	СУМ			608596826,23
			СТРОИТЕЛЬНЫЕ МАТЕРИАЛЫ И КОНСТРУКЦИИ				
1	12198 С	С142-9050	РАСТВОР ЦЕМЕНТНЫЙ	М3	2,27286	123000,00	279561,78
2	12700 С	С140-12700	ЩЕБЕНЬ КАМЕННЫЙ	М3	133,875	24442,00	3272172,75
			ЩЕБЕНЬ ИЗ ПРИРОДНОГО КАМНЯ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ МАРКА 800, ФРАКЦИЯ 20-40 ММ	М3	375,516	21542,00	8089365,67
3	23075 С		БИТУМ ВЯЗКИЙ	Т	5,9292	499388,00	2960971,33
4	30136 С	С111-9020					
5	43500 С	С140-43500	СБОРНЫЕ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫЕ КОНСТРУКЦИИ	М3	228,2742	114000,00	26023258,80
6	44437 С	С152-9079	ПРОВОД НЕИЗОЛИРОВАННЫЙ	Т	3,8	1800000,00	6840000,00
7	45048 С	С140-45048	КАМЕНЬ	М3	376,635	21542,00	8113471,17
8	45059 С		СМЕСЬ АСФАЛЬТОБЕТОННАЯ	Т	705,5748	81300,00	57363231,24
			ИТОГО СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ И КОНСТРУКЦИИ	СУМ			112942032,74
			ИТОГО ПРЯМЫХ ЗАТРАТ	СУМ			995544868,57
			ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПРОИЗВОДСТ. ХАРАКТЕРА	СУМ			0,00
			ИТОГО	СУМ			995544868,57
			ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПОДРЯДЧИКА	СУМ			0,00
			ВСЕГО	СУМ			995544868,57

СОСТАВИЛ:

ПРОВЕРИЛ:

ЛОКАЛЬНАЯ РЕСУРСНАЯ ВЕДОМОСТЬ

Янгиарик тумани истирохат боғини қайта таъмирлаш ва ландшафт ечими
 НАИМЕНОВАНИЕ ОБЪЕКТА: Янгиарик тумани истирохат боғини қайта таъмирлаш ва ландшафт ечими
 ОСНОВАНИЕ:

№	Шифр	Наименование	Единица измерения	Количество		Сметная стоимость, сум	
				На ед. измерения	По проектным данным	в текущем уровне на ед. изм	общая
1	2	3	4	5	6	7	8
1	E01-02-027-2	ПЛАНИРОВКА ПЛОЩАДЕЙ МЕХАНИЗИРОВАННЫМ СПОСОБОМ, ГРУППА ГРУНТОВ: 2	1000M2		0,024	64044,63	1537,07
1.1	258	БУЛЬДОЗЕРЫ 79 КВТ /108 Л.С/ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	0,67	0.01608	95589	1537,07
		РАЗРАБОТКА ГРУНТА В ОТВАЛ ЭКСКАВАТОРАМИ "ДРАГЛИН" ИЛИ "ОБРАТНАЯ ЛОПАТА" С КОВШОМ ВМЕСТИМОСТЬЮ 0,5 (0,5-0,63) М3,					
2	E01-01-003-14	ГРУППА ГРУНТОВ: 2	1000M3		8	1641609,44	13132875,51
2.1	1	ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	13,57	108,56	2712,56	294475,51
2.2	2263	ЭКСКАВАТОРЫ ОДНОКОВШОВЫЕ ДИЗЕЛЬНЫЕ 0,5 М3 НА ГУСЕНИЧНОМ ХОДУ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	29,5	236	54400	12838400,00
3	E01-02-045-2	УСТРОЙСТВО КАНАЛОВ ДЛЯ ВОДОСНАБЖЕНИЯ ЛОТКОВ	100M		8,925	2623904,66	23418349,05
3.1	1	ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	389,76	3478,608	2712,56	9435932,92
3.2	257	БУЛЬДОЗЕРЫ 59 КВТ /80 Л.С/ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	0,83	7,40775	95589	708099,41
3.3	2288	ЭКСКАВАТОРЫ ОДНОКОВШОВЫЕ ДИЗЕЛЬНЫЕ 0,25 М3 НА ПНЕВМОКОЛЕСНОМ ХОДУ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	3,89	34,71825	54400	1888672,80
3.4	12700	ЩЕБЕНЬ КАМЕННЫЙ	М3	15	133,875	24442	3272172,75
3.5	45048	КАМЕНЬ	М3	42,2	376,635	21542	8113471,17
4	E33-04-008-1	ПОДВЕСКА НЕИЗОЛИРОВАННЫХ ПРОВОДОВ ВЛ 0,38 КВ: С ПОМОЩЬЮ МЕХАНИЗМОВ	1KM		4941	155069,11	766196458,68
4.1	1	ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	17,87	88295,67	2712,56	239507302,62
4.2	101	АВТОГИДРОПОДЪЕМНИКИ С ВЫСОТОЙ ПОДЪЕМА 12 М	МАШ-Ч	1,34	6620,94	79549	526689156,06
5	C152-9079	ПРОВОД НЕИЗОЛИРОВАННЫЙ	Т		3,8	1800000,00	6840000,00
6	E27-02-004-1	УСТРОЙСТВО ВОДОСБОРСНЫХ СООРУЖЕНИИ С ПРОЕЗЖЕЙ ЧАСТИ ИЗ ПОТКОВ В ОТКОСАХ НАСЫПИ	100M		49,41	2334504,56	115347870,31
6.1	1	ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	156	7707,96	2712,56	20908303,98
6.2	762	КРАНЫ 10 Т НА АВТОМОБИЛЬНОМ ХОДУ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА	МАШ-Ч	36	1778,76	33758	60047380,08
6.3	12198	РАСТВОР ЦЕМЕНТНЫЙ	М3	0,046	2,27286	123000	279561,78
6.4	23075	ЩЕБЕНЬ ИЗ ПРИРОДНОГО КАМНЯ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ МАРКА 800, ФРАКЦИЯ 20-40 ММ	М3	7,6	375,516	21542	8089365,67
6.5	43500	СБОРНЫЕ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫЕ КОНСТРУКЦИИ	М3	4,62	228,2742	114000	26023258,80

	УСТРОИСТВО АСФАЛЬТОБЕТОННЫХ ПОКРЫТИИ ДОРОЖКИ И ТРОТУАРОВ ОДНОСЛОЙНЫХ ИЗ ЛИТОЙ МЕЛКОЗЕРНИСТОЙ АСФАЛЬТО-БЕТОННОЙ СМЕСИ ТОЛЩИНОЙ 3 СМ	100M2					
7	E27-07-001-1	ЗАТРАТЫ ТРУДА РАБОЧИХ-СТРОИТЕЛЕЙ	ЧЕЛ-Ч	14,4	1423,008	649506,14	64184197,15
7.1	1	БИТУМ ВЯЗКИИ	Т	0,06	5,9292	2712,56	3859994,58
7.2	30136	СМЕСЬ АСФАЛЬТОБЕТОННАЯ	Т	7,14	705,5748	499388	2960971,33
7.3	45059	БЛАГОУСТРОИСТВО ТЕРРИТОРИИ	100 M2		240	81300	57363231,24
8	E47-01-001-1	БУЛЬДОЗЕРЫ 59 КВТ /80 Л.С/ ПРИ РАБОТЕ НА ДРУГИХ ВИДАХ СТРОИТЕЛЬСТВА				26764,92	6423580,80
8.1	257	ИТОГО ПРЯМЫЕ ЗАТРАТЫ ПО СМЕТЕ	МАШ-Ч	0,28	67,2	95589	6423580,80
		ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПРОИЗВОДСТ. ХАРАКТЕРА (0%)	Сум				995544868,57
		ИТОГО	Сум				0,00
		ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПОДРЯДЧИКА (0%)	Сум				995544868,57
		ВСЕГО	Сум				0,00
			Сум				995544868,57

СОСТАВИЛ:

ПРОВЕРИЛ:

НАИМЕНОВАНИЕ СТРОЙКИ:

ОБЪЕКТ №

ВЕДОМОСТЬ ОБЪЕМОВ РАБОТ
НА

НАИМЕНОВАНИЕ ОБЪЕКТА: Студентлар

ОСНОВАНИЕ:

№	Шифр	Наименование	Единица измерения	Кол-во	Сметная стоимость, сум	
					в текущем уровне	
					на ед. изм	общая
1	2	3	4	5	6	7
		ПЛАНИРОВКА ПЛОЩАДЕЙ МЕХАНИЗИРОВАННЫМ СПОСОБОМ, ГРУППА ГРУНТОВ: 2	1000M2	0,024	64044,63	1537,07
		РАЗРАБОТКА ГРУНТА В ОТВАЛ ЭКСКАВАТОРАМИ "ДРАГЛАЙН" или "ОБРАТНАЯ ЛОПАТА" С КОВШОМ ВМЕСТИМОСТЬЮ 0,5 (0,5-0,63) M3, ГРУППА ГРУНТОВ: 2	1000M3	8	1641609,44	13132875,51
		УСТРОЙСТВО КАНАЛОВ ДЛЯ ВОДОСНАБЖЕНИЯ ЛОТКОВ ПОДВЕСКА НЕИЗОЛИРОВАННЫХ ПРОВОДОВ ВЛ 0,38 КВ: С ПОМОЩЬЮ МЕХАНИЗМОВ	100M	8,925	2623904,66	23418349,05
		ПРОВОД НЕИЗОЛИРОВАННЫЙ	1KM	4941	155069,11	766196458,68
		УСТРОЙСТВО ВОДОСБРОСНЫХ СООРУЖЕНИЙ С ПРОЕЗЖЕЙ ЧАСТИ ИЗ ЛОТКОВ В ОТКОСАХ НАСЫПИ	T	3,8	1800000,00	6840000,00
		УСТРОЙСТВО АСФАЛЬТОБЕТОННЫХ ПОКРЫТИЙ ДОРОЖЕК И ТРОТУАРОВ ОДНОСЛОЙНЫХ ИЗ ЛИТОЙ МЕЛКОЗЕРНИСТОЙ АСФАЛЬТО-БЕТОННОЙ СМЕСИ ТОЛЩИНОЙ 3 CM	100M	49,41	2334504,56	115347870,31
		БЛАГОУСТРОЙСТВО ТЕРРИТОРИИ	100M2	98,82	649506,14	64184197,15
		ИТОГО ПРЯМЫЕ ЗАТРАТЫ ПО СМЕТЕ	100 M2	240	26764,92	6423580,80
		ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПРОИЗВОДСТ. ХАРАКТЕРА (0%)	сум			995544868,57
		ИТОГО	сум			0,00
		ПРОЧИЕ ЗАТРАТЫ ПОДРЯДЧИКА (0%)	сум			995544868,57
			сум			0,00

Программный комплекс QuQuMatAsos-2005 Ключ: 346006513094

	BCETO	Cym			995544868,57
--	-------	-----	--	--	--------------

СОСТАВИЛ:

ПРОВЕРИЛ:

QURILISH TEXNOLOGIYASINI
TASHKIL QILISH QISMI

Qurilish-mantaj ishlarini bajarish uchun ko'rsatmalar

1. Maydonni tekislash. qurilish maydonini boshlang'ich tekislashda ortiqcha gruntlarni qirqib olish va va o'yiqlarni to'ldirish

ishlari ko'z bilan chamalab tekislanadi va tekis yuza xosil qilinadi. Buldo'zer oldiga xarakatlanishi bilan tepaliklar olinib, o'yiqlar chuqurlar to'ldiriladi. Tekislash ishlarini buldo'zer bilan bir yo'nalishdagi ishchi yo'lida bajaradi. Yuzalarini tekislash ishlari ayrim zaxvatkalarga bo'lib bajariladi.

Tekislash ishlari T-75 trakto'riga D-257 buldozeri bilan bajariladi.

Buldozerni 5 razryadli mashinist boshqaradi.

2. Yer qazish ishlari. Yerni qazish ishlari E-30 markali ekskavator yordamida bajariladi. Ekskavatorni 5 razryadli mashinist boshqaradi. Ekskavator zaboy o'qi bo'ylab xarakatlanadi va grunti ag'darmaga va transportga ortib ishlaydi. Ekskavator cho'michi ololmay qolgan gruntning ma'lum bir qismi yer qazuvchilar tomonidan qo'lda ishlanadi.

3. Poydevor qurish ishlari. Poydevorning armatura setkalari va qarqaslari tayyor xolda o'rnatiladi. Armatura ishlari 4-razryadli va 2-razryadli 3 kishi tomonidan bajariladi. Armatura setkalari o'rnatilishdan oldin ximoya qartlami qotiriladi. Qoliplar bino o'qiga to'g'irlab olingach joyiga o'rnatiladi va qoziq hamda podqaslar yordamida qotiriladi.

Poydevorga beton qorishma kran bilan vibrabadya yordamida qo'yiladi. Beton qorishmani joylashtirishdan oldin qolib va armaturaning xolati tekshiriladi, uchlaridagi axlat loylar olib tashlanadi va yuvib yuboriladi. Beton qorishma qolip ichiga joylashtirib chuqurlik viberatorlari yordamida zichlanadi. Beton qorishma qotgach qoliplar olinadi va beton parvarish qilinadi. Ayrim turuvchi poydevorlarni montaj qilishdan oldin niveler yordamida asos otmetkalari tekshiriladi, sqaba yoki qoziqlar qoqiladi, bino o'qlari xolatini ko'rsatuvchi belgilar qo'yiladi.

Poydevorni o'rnatishdan oldin uning o'lchamlari va balko'nni pastki qismiga o'q chiziqlarining xolati chiziladi va tekshiriladi. Poydevor bloklari o'rnatiladigan joyiga uzatilgandan keyin 10 sm balandlikda to'xtatiladi va loyixadagi xolatiga o'rnatiladi. Bunda loyixada i belgilar sqo'ba yoki chiziq ustidagi belgilarga to'g'ri kelishi kerak. Poydevorning plandagi xolati teodulit yordamida balandlik bo'yicha o'lchamlar esa nivelir bilan tekshiriladi.

4. Hidroizolyatsiya ishlari. Poydevorni yon tomonlari ikki marta issiq bitum bilan gidroizolyatsiya qilinadi va yonlar buldozer yordamida qayta ko'miladi.

Qayta to`kilgan tuproq qatlanma-qatlam zichlab boriladi.

5. G`isht terish ishlari. G`isht terish ishlari "ikkilik" 4 ta g`isht teruvchi zveno`si va 4 ta yordamchi ish chlar tomonidan olib boriladi.

Bosh "ikkilik" devor ichki va tashqi verstarini xamda bog`lovchi qatorlarni teradi. G`isht teruvchi yordamchisi ishchi zbo`yo`na bo`ylab devor bo`ylama o`qiganga 45<sup>0</sup> ostida g`ishtlarni qo`yib chiqadi. Shundan keyin yordamchi Mal`tsul belkuragi bilan yashikdagi loydan olb uzunligi 50 sm lik qilib devor chetiga 1 sm etmasdan qilib yoyib chiqadi. G`isht terish unmdorligi ko`p jixatdan loy yoyilmasiga bog`liq bo`ladi. Shuning uchun loy qotirmasi to`g`ri shqalada va talab qilingan eniga yoyilishga e`tibor qaratish kerak. Ushbu ishlar bilan bir qatorda yordamchi devorning zabutka qismiga g`isht talab qiladi.

Devorlarga g`ishtlar bir qatorli (zanjir) sistemasida teriladi.

6. Orayopma plitalarni montaj qilish. Oraliq va tom yopma plitalarini montaj qilishda ko`rsatuvchi qonstruksiyalarga tayanganligini ta`minlash kerak. Orayopmalar montajini 4 shoxli stro`plar bilan amalga oshiriladi.

Plitalar g`ishtni devorga tayangandan keyin ular cheti seysmik belbog` qilinadi. Seysmik belbog`ning armatura qarqasi albatta o`zak va plita armaturasi bilan payvandlanib maxkamlanishi shart. Undan keyin betonlanishi kerak.

7. O`rama materiallarni ishlatilishi. O`rama materiallardan tom qurishdan oldin tom yopma plita chekkalari to`ldirilgan bo`lishi, asos oldidan tozalangan suvlar olinib quritilgan bo`lishi kerak. O`rama gilam uchun PM-350 markali ruberoid va bug` qatlami uchun RPM-250 markali ruberoid qollaniladi.

Tomga rubreoid uzatishdan oldin toshli sepmadan tozalanadi va teskari tomonga SO-98 qurilmasi bilan qayta o`raladi. Bug` qatlami qaynoq bitum mastnikasida yopishtirilgan rubreoid bilan bajariladi.

Issiqdan ximoya qiluvchi qatlam qran yordamida tomga uzatiladi va uning yordamida tomda qiyalik bajariladi. Issiqdan ximoya qatlami yuzasi sement suvoq qilib tekislanadi. Tekislovchi qatlam 5 sm gacha qalinlikda yaxshilab tekislanadi va zichlanadi. U qotib boshlashi bilan BM-35 markali bitum mastikasi bilan gruntovkalanadi. Tom quruvchilar ruberoid o`ramini ish fronti chizig`i bo`ylab yoyib chiqadilar. Gilam o`ramasi suv tatqatiluvchi qismlaridan ayrim zaxlatkalarga ajratilib yelimlanadi. Qatlamli tom ustiga bitum mastikasi botirilgan shag`alli ximoya qatlami qilinadi. Tom qurish ishlarini tom quruvchilar brigadasi bajaradi.

8. Po`l qurish ishlari. Po`l osti yirikligi 40-60 mm li shag`al tosh bilan

zichlanadi. Beton to'shama qatlami uchun klassi V 10 bo'lgan beton qorishma ishlatiladi. Beton asosga ayrim 3 m lik polasalarga vibroreyka yordamida joylashtiriladi. Betonlash paytida po'l satxidan xavo xarorati $+5^0$ C dan kam bo'lmasligi kerak. Taxta po'l qurishdan oldin taxtalar saralab olinadi va tekislanadi. Asos to'mmalariga va ovoz izolyatsiya elementlari o'lchamlari bo'yicha o'rnatib chiqiladi. Asos qoqib bo'lingach plintuslar qoqiladi.

9. Bo'yoqchilik ishlari. Bo'yoqchilik ishlariga suvoq qilingan yuzalar qotgandan keyin kirishiladi. Bo'yoqchilik ishlarida bo'yoqchilik stansiyasi qo'llaniladi va ishlarni bo'yoqchilik brigafasi bajaradi.

10. Tashqi suv ta'minota tarmoqlarini o'rnatish. Suv-xo'jalik-maishiy naydondagi dalalarni sug'orish xamda ichki v tashqi yong'inga qarshi gidrantlar sarf bo'ladi. Loyixalanayotgan binolarning suv bilan ta'minlash manbaasi bo'lib shahar suv ta'minoti quvuri xisoblanadi. Xo'jalik-maishiy maqsadlarda sarflanadigan suv bosimini oshirish maqsadida toza suv rezervarlardan nasos yordamida quvurlar orqali uzatiladi. Ichki suv ta'minoti tarmoqlari O'zST 3265-95 bo'yicha qabul qilingan d=15-20 mm lik po'lat yoki plastmassa suv quvirlaridan va O'zST 10704-96 bo'yicha qabul qilingan d=50-200 mm lik elektr payvandlanuvchi po'lat quvurlar qabul qilingan. Xonadonlarni asosiy suv ta'minotiga ulanish manbai bo'lib d=500 mm lik vodoprovod qudug'i xizmat qiladi. U 1,5 mm chuqurlikda o'rnatilgan.

11. Tashqi oqava suvlarni chiqarish tarmoqlarini o'rnatish. Oqava suvlarini chiqarish tarmoqlariga:

1. Sanitar jixozlarga qo'l yuvgichlardan oqava suvlar kelib tushadi.

2. Tomdan tushuvchi yog'ingarchilik suvlari tashqi suv oqizish tarmog'i orqali chiqarib yuboriladi.

Tarmoq quyidagilardan tashkil topadi:

A). VR-9 turdagi suv oqizish navlari:

B). Suv oqizuvchi quvrlar:

V). Osma tarmoqlar.

3. Loyixalanayotgan binolar maydonida xo'jalik xonalari soyabonli ayvonlar, maydonchalar, xo'jalik maydonchasi, ko'kalamzorlashtirilgan maydonlar ularga qo'shimcha ravishda o'tish uchun yollar xam loyaxalangan.

Yer yuzasidagi suvlarni chiqarib yuborish lotoqlar orqali amalga oshiriladi.

Ichki yo'llar qoplamasining bir qismi asfalt betondan bir qismi esa sement-betonli burchatkalaridan qilish loyilangan. Elektr ta'minoti 110/10 kVt lik RP-10 kVt "urda" markali podstansiya orqali kesimi $3 \times 70 \text{ mm}^2$ bo'lgan A2P-10 markali qabel tarbog'i orqali 1 km masofadan amalga oshiriladi. Ichki yoritish uchun 2 xil turdagi yoritishdan foydalaniladi:

1. Ishchi

2. Avariya

Ko'pgina xonalarni yoritish manbai sifatida lyumenistli lampalardan ikkinchi darajali xonalarni yoritish uchun esa naqalli lampalardan foydalaniladi. Xonalarda XCPO-7, NP-0, PVLP, PVL-1, PVL-2 turdagi qandrlar qo'llanilgan. Portlash xavfi bo'lgan xonalarda VZQ turdagi qandrlar qo'llaniladi. Avariya yoritishi 0,3 lyuks yoritilganlikga hisob qilingan.

Tashqi yoritish uchun tarmoqdagi kuchlanish quvvati 6,25 kvt bo'lib, markasi RKTSO-1-250/B 23-03-U I qandrlar temir-beton tayanchlariga maxkamlanadi va shular yordamida yoritiladi.

Янгиарик тумани истироҳат боғини қайта таъмирлаш ва ландшафт ечимини бажариш учун йиғма календар график

№	Ишлар ёки оқимлар таркиби	Ўлчов бирлиги	Иш ҳажми	Меъёрий меҳнат ҳажми киши-кун	Ўртача кунлик оқимлар интенсивлиги		Меъёрий иш даво-мийлиги ой (кун)	Бош пудратчи қурилиш ташкилоти
					Иш Ҳажми	меҳнат ҳажми киши-кун		
1	Қурилиш майдонини тайёрлаш, қурилиш учун зарур вақтинча- лик иншоотларни қуриш	Га	2,4	427	0.13	28.5	0.5 (15)	
2	Ер ишлари, майдонни текислаш	м ³	8000	370	320	14.8	1 (25)	
3	Сув таъминоти ариқларини қуриш	м	892.5	404	17.8	8.1	2 (50)	
4	Ташқи электр таъминоти тар- моқларини ва ёритиш фонарларини қуриш	м кабел	4941	911	164.7	30.4	1 (30)	
5	Сув лотокларини қуриш	м	4941	3711	76	57.1	2.5 (65)	
6	Йўл ва йўлакларни қуриш	м ²	9882	2152	164.7	35.9	2 (60)	
7	Ҳайкал, чойхона, салқин ичимликлар дўконлари, соёбонларни барпо этиш	м ³ қури- лиш ҳажми	3216	2200	42.9	29.3	3 (75)	
	Ер ости қисмини барпо этиш	м ² қури- лиш майдон	804	2582	26.8	86.1	1 (30)	
	Ер усти қисмини барпо этиш	м ³ қури- лиш ҳажми	3216	964	58.5	17.5	2(55)	
	Пардозлаш ишлари	м ³ қури- лиш ҳажми	3216	1094	64.32	21.9	1.5 (50)	
12	Майдонни ободонлаштириш	Га	2,4	34.4	0.08	1.4	1 (25)	

INJENERLIK KOMMUNIKATSIYA VA TRANSPORT

Yer qazish ishlari texnologiyasi.

Gruntlarni qazish, kochirish ,toshash ,zichlash va yer inshaotlarini bezash bilan bogliq barcha ishlab chiqarish jarayonlari, yer ishlari nomi bilan yuritiladi. Yer ishlari sanoat, aholi, yo'l va gidrotexnika inshootlari bajariladi. Jami qurilish-mantaj ishlari narxining 10-12% mehnat harajati sarfining 20-22% miqdori yer ishlari zimmasiga togri keladi.

Yer yuzida, ichida grunt dan qurilgan inshootlarga yer inshootlari deb ataladi. Ular foydalanish muddati va tavsiyasi boyicha doimiy va vaqtinchalik foydalaniladigan yer inshootlariga bolinadi.

Doimiy yer inshootlariga –kanallar, yollar , gidrotexnik inshootlar, yertola uchun qazilgan kotlovonlar: vaqtinchalik yer inshootlariga- kotlovon va transheylar (bino poydevori qurilgach, ular qayta komiladi) misol bola oladi.

Yer inshootlari yer yuzi satxiga nisbatan joylashishiga qarab qazish bilan hosil qilingan (katlovon transheya) va grunt ni tokish bilan hosil qilingan (damba, otval) inshootlariga bolinadi.

Qazilgan yer inshootlarining eni uning uzunligi $1/10$ qismidan katta bolsa kotlavon aks holda transheya deb ataladi. Kotlavon va transheyalar vertikal devorlar, qiya devorlar, tag, yondevorlariga ega.

Yer inshootlariga ularning yon devorlari ustuvorligini taminlashdek bosh talab qoyiladi. Bu yer qazish ishlarini bajarganda grontlarning qurilish xossalarini hisobga olishni talab etadi. Grontlarning qurilish xossalari bilan tanishamiz.

Gruntlar qumli yoki loysimon bolishi mumkin. Oz navbatida qumli gruntlar shagal aralashgan yirik donali, orta yiriklikdagi, mayday donali, mayin, changsimon qumlarga bolinadi. Loysimon gruntlar esa kumoq, qumloq va loy korinishlarida bolishlari mumkin.

Malumki grunt tarkibida loysimon zarralar qanchalik ko'pbo'lsa grontlarning yopishqoqligi oshadi. Loyga loysimon zarralar kumoq yoki qumloqqa nisbatan ko'proq bo'ladi.

Qumli gruntlarda loysimon zarralar deyarli yo'q. Shuning uchun bog'anmaydigan te'z sinuvchan grunt turidir. Qumoq (supes) kam (yarim) bog'langan grunt deb xisoblanadi.

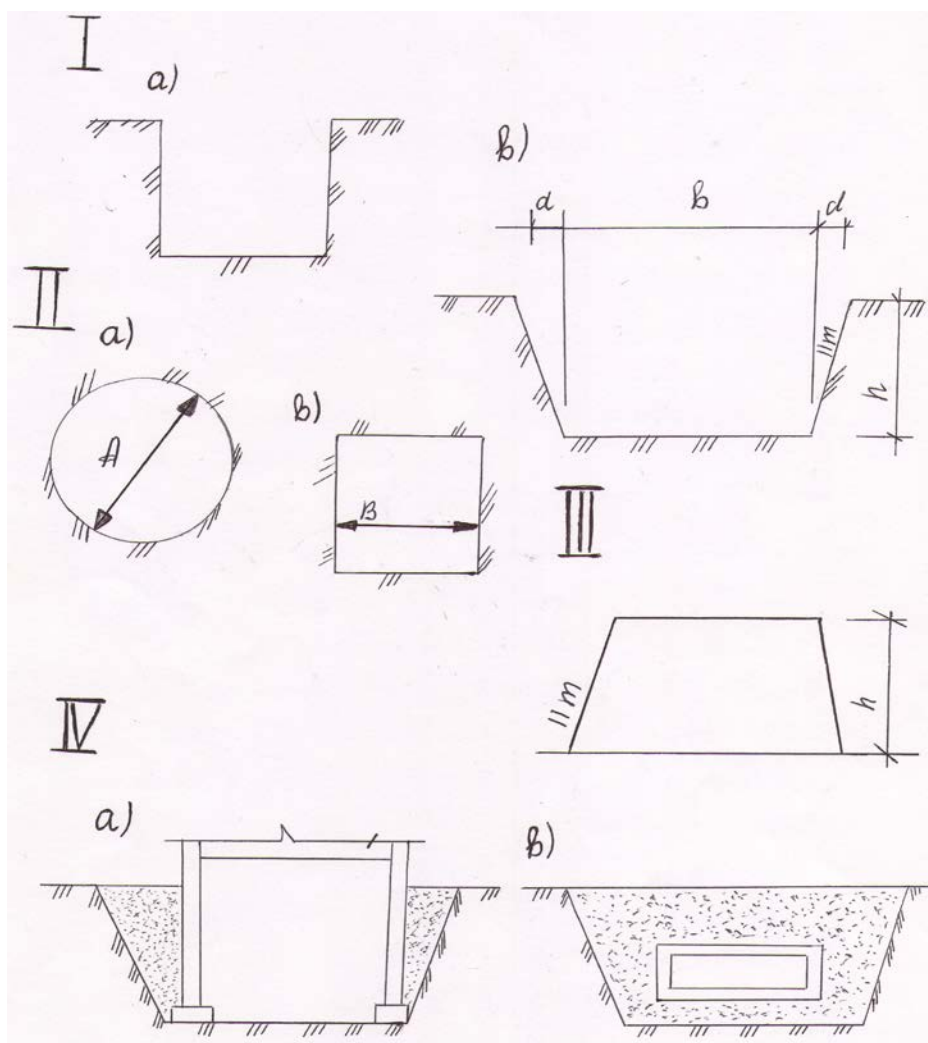
Qumloq, bog'langan va yuqori bog'langan gruntlardir.

Gruntlar tarkibiga nisbatan xar – xil xajmiy og'irlikka, g'avaklik namlik plastiklik, zichlanish, bo'shalish, filtirlash qobilyati kabi fizik xassalarga va defarmatsiyalanish, siljishga qarshilik korsatish, siqilish, yuk kotarish kabi mehanik xossalarga ega.

Gruntni kesishdagi qiyalik koefitsiyenti kesish va qiyaligining vertiqaldan ogish burchagini harakterlovchi kattalikdir

$$M=H;x$$

Bunda –m-gruntni kesishdagi qiyalik kayfitsenti.

1-rasm. Yer inshootlarining harakterlik kesimlari.

1.chuqurning kondalang kesimi; a-togri burchak kesimli transheya;

b- trapetsiya korinishidagi kotlovon (transheya)

2. yer ostida qazilgan inshootlar kesimi:

a). aylana:

b).togri burchakli

3.grundan tiklangan kotarma kesim:

4.Qayta komilgan inshootlar

Qiyalik koeffsenti gurunt turiga va qazish chuqurligiga bog'likdir.

Quyida qyalik koffisentining miqdorlarini grunt turi va

qazish chuqurligiga bog'liq ravishda keltiramiz.

Qiyalik koffitsentining qiymatlari:

Gurutning nomi	Qazish	Chuqurligi , m	
		1,5m gasha	3,0m gacha 5m gacha
Qum	1:0,50	1:1,00	1:1,00
Qumoq {supes}	1:0,25	1:0,67	1:0,85
Qumloq {suglinoq}	1:0,00	1:0,50	1:0,75
Loy	1;0,00	1:0,25	1:0.50

Yer ishlarini loyihalash va bajarishda gruntlarni mehanizmlarda ishlanish qiyinligiga qarab guruxlarga bolish va uni xisobga olish muximdir.

Malumki bunday talabga nisbatan guruxlar 6 guruxga bolinadi va bu bolinish YAM va N meyoriy xujjatida keltirilgan.

Yer ishlari tiklanayotgan yer inshootining turi va gruntning massalariga bog'lik ravishda mexanizimlarda gidromexanik portlatish va aralash usularda olib boriladi.

Mexanizimlarda {mexanik usul} yer ishlarini olib boorish usulining mohiyati shundaki, bu usulda grunt mashinalarning o'tkir tishli ishchi organlari orqali qaziladi {ishlanadi} va transportga yuklanadi yoki yega tokiladi.

Bu usulda 80% yer ishlari bajariladi. Bunda yer ishlari yer qazuvchi va yer qazuvchi – suruvchi mexanizimlarda bajariladi.

Mexanik usulda suvda oson eruvchi grunt sharoitlarda, gruntning xolati suv bosimi yordamida buziladi va tegishli joyga kochiriladi.

Bunda suv yuqori bosim ostida, gidromonitor qurulmasi orqali uzatiladi. Gruntning suvda erishidan xosil bolgan massa suruvchi quvurlar orqali uzatiladi. Gruntning suvda erishidan xosil bolgan massa suruvchi quvurlar orqali tegishli joyga kochiriladi.

Portlatish usulida gruntning xolati portlash energiyasi {toqini} hisobiga buziladi va kochiriladi. Bunda portlovchi modda maxsus qazilgan sqvajinalarga qoyiladi. Bu usul yer ishlarini boshqa usullarda bajarish imkoni bo'lmagan taqdirdagina qo'llaniladi.

Aralash usulda yuqorida keltirilgan usullar birgalikda qo'llaniladi. Yer ishlarini bajarish usullarini tanlab olish texnik iqtisodiy taqqoslashlar, hisoblashlar asosida amalga oshirishi lozim.

Yer ishlarining asosiy qismi (80%-dan ortiqroq) mexanik usulda bajariladi. Malumki yer ishlari mexanik usulda bajarilganda ekskavatorlar, buldozerlar va skreperlardan foydalaniladi. Yer ishlarida ishtirok etadigan mexanizmlarni bajaradigan vazifalariga qarab yer qazuvchi, yer qazuvchi-suruvchi va yordamchi mexanizmlarga bolish mumkinligini qayd qilgan edik.

Sanoat va aholi qurilishlarida bir va kop qavishli ekskavatorlarni ishlatish imkoniyatlari mavjud.

Exskavatorning joylashgan va grunt qazish joyi uning ish joyi (zaboy) deb ataladi. Ishlab chiqarish loyihalalanayotganda zaboyning olchamlari ekskavator ish

tsiqlini kamaytirish hisobidan mehnat unumdorligini oshirish imkoniyatlarini izlash nuqtai nazaridan kelib chiqib tayinlanadi.

Doimiy kondalang kesimga va juda uzun yer inshootlarini (kanal) kazishda kop kavishli ekskavatlardan foydalaniladi. Kop kavishli ekskavatlar rotorli va zanjirli bolishi mumkin.

Yer qazuvchi suruvchi mehanizmlardan maydonni tekislab, yer inshootlarini qazish, gruntli qatlamlar boyicha tarqatish va qisman zichlash ishlarida keng foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Skeperlar odatda yer maydonini tekislash, yollar qurishda keng ishlatiladi. Skeperlarning texnologik imkoniyatlari ularning kavishlari hajmi va uning harakat tizimi bilan aniqlanadi.

Ishlab chiqarishda skeperlarning “ellips”, “sakkiz”, “zigzag”, “spiral” va boshqa korinishdagi ish prinsplari mavjud. Bulduzorlar gruntni qazish va uni 100m masofagacha surib boorish uchun xizmat qiladi. Bundan tashqari maydonni tekislash , tokilgan gruntni yoyish , qisman zichlash, yer inshootlarini qayta komish ishlarida ham foydalaniladi. Buldozerlar qatlamlar kesish va yarus-transheya ish usullarida ishlaydi.

Gruntlar ularning yuk kotarish qobiliyatlarini oshirish maqsadida zichlanadilar. Bu jarayon grunt asos zichligi loyihaviy zichlikdan katta bolgunga qadar davom ettiriladi. Gruntning zichlashganlik darajasi yuqori bolishi uchun grunt zarrachalari orasidagi boglanishni kamaytirish Talab etiladi. Shu maqsadda grunt 2-3% namlikgacha kotariladi yoki optimal namlikgacha suvlanadi.

Ikkinchi yol amalyotida keng qollaniladi. Gruntning zichlanilishi uning tarkibiga bogliq bolishi bilan birgalikda tashqi tasir etuvchi (zichlovchi) kuchning xarakteriga bogliq. Bugungi kunda 4xil zichlash usuli mavjud.

Shibbalash usuli: ogirligi 1 2tonna bolgan plita korinishidagi yuk 1 2 m balandlikdan navbatma-navbat tashlanadi. Bunday usul odatda boglangan gruntlarni zichlashda ishlatiladi.

Katoklar yordamida zichlash usuli: bunda grunt ozi yurar va pritseplikatoklar yordamida zichlanadi. Shina oyoqli katoklar bir oqli (ogirligi 10

tonnagacha) va ikki oqli (ogirligi 50 tonnagacha) bolishi mumkin. Bosh, govak gruntlar 20-30sm li qatlamlar korinishida yengil kayoklar yordamida zichlanadi. Eni 2,5-3,5 m gacha, ogirligi 25-50 tonna bolgan ogir katoklarda gruntlar 50sm gacha qalinlikdagi qatlamlar boyicha zichlanadi.

Gruntga beriladigan bosimni oshirish maqsadida kulachokli katoklar ishlatiladi. Kulachoklar 200-300mm uzunlikdagi qoziq korinishidagi moslamalardir. Bunday katoklarda faqat loysimon gruntlarga zichlanadi.

Sovuq iqlim sharoitida yer ishlarini bajarishda joy oldindan tayyorlanadi.

Quyidagi tayyorgarlik ishlari olib borilishi mumkin: gruntni muzlashdan asrash; muzlagan gruntni boshatish (rixlenie); muzlagan gruntni eritish.

Muzlagan gruntni mexanik yoki portlash usulida boshatish mumkin. Agar yer 1mdan ortiq chuqurlikgacha muzlagan va bajariladigan yer ishlari hajmi katta bolsa grunt portlatib boshatiladi.

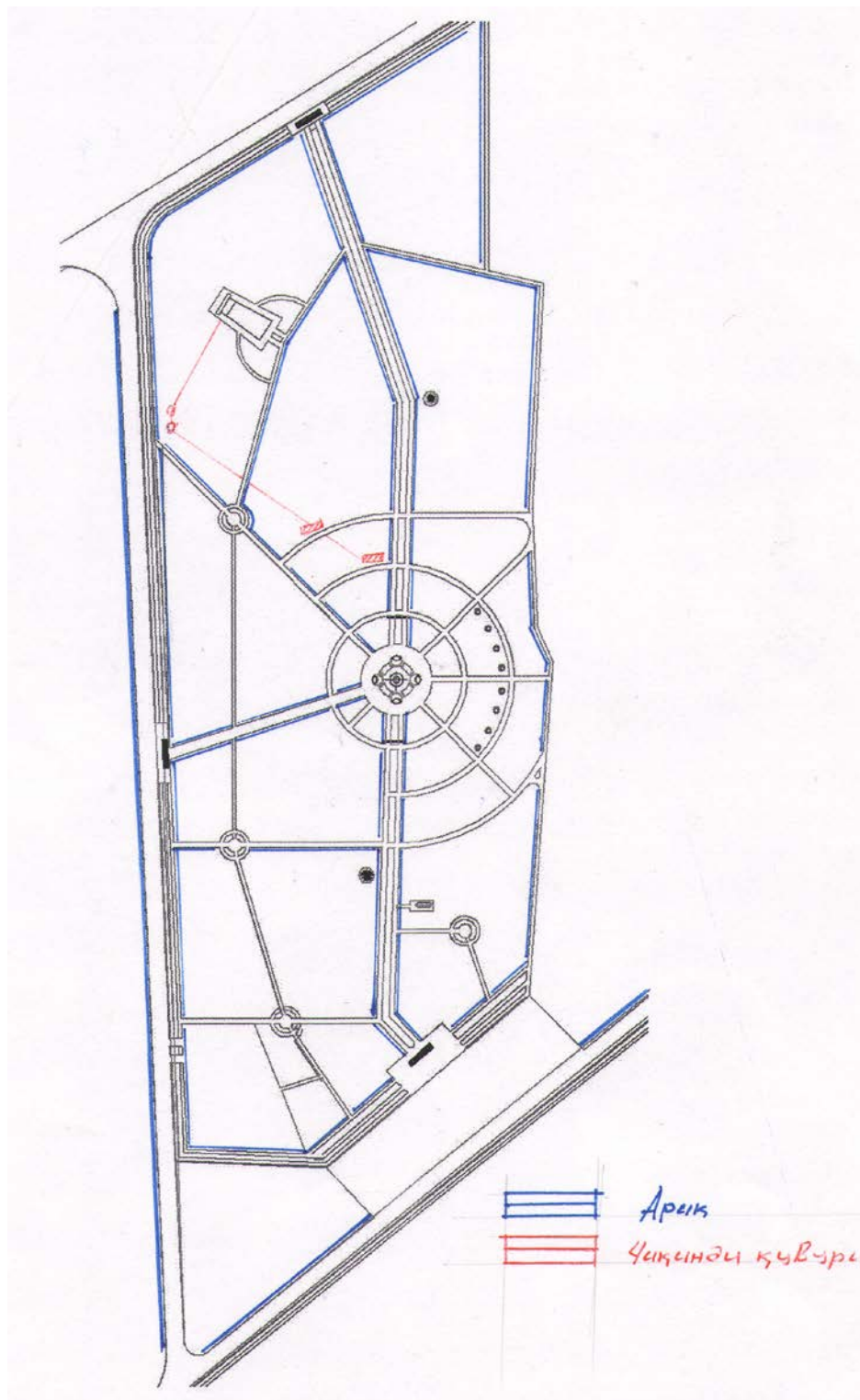
Grunt 0.4-1.5 chuqurlikgacha muzlasa, uni mexanik usulda (maxsus mexanizmlarda) boshatish tavsiya etiladi. Qaziladigan maydonlarni qish vaqtida namlikdan va muzlashdan saqlash uchun shu maydondan otadigan ariqlar yoqotiladi. Kuzgi yomgir suvi yollarini tosish choralari koriladi.

Muzlagan yerni eritishda issiq suv, bug, elektr energiyasi, olovdan foydalaniladi. Bug yoki suv bilan muzlagan yerni eritishda uning muzlash chuqurligigacha parmalanib bug yoki issiq suv tarqatadigan uchi otkir maxsus quvur o'rnatiladi. Parmalangan quduq chuqurligi gruntning muzlash chuqurligidan 20-25sm qisqa boladi.

Elektr energiyasi bilan eritishda elektrodlar, elektr ignalar va elektr pechlar qollanadi.

Yer ishlarini bajarishda KMKda nazarda tutilgan mehnat xafsizligi talablariga rioya qilish zarur. Yer ishlarini boshlashdan oldin barcha yer ostidagi kuvurlar va boshqa komunikatsiyalarining aniq joylashgan orinlari aniqlanishi kerak. Yer osti komunikatsiyalari yaqinida yer ishlarini olib bo'rish faqatgina mutasaddi tashkilotlar roziligi va ishtiroki bilan amalga oshiriladi. Kotlavon va transheyalar devorlarining qiyaligi KMK asosida bolishi lozim.

Ekskavator ishlayotgan paytida uning ish zonasi chegarasida kishilarning bolishi man etiladi. Gruntni transportga yuklash kuzovning orqa yoki yon tomonidan amalga oshiriladi. Qish davrida yer ishlaribajarishda muzlagan gruntни boshatishda va eritishda zarur ehtiyot choralarini korish shart.

MEXNAT VA ATROF MUXIT
MUXOFAZASI QISMI

Ogohlantirish

Ushbu istiroxat bog`i Yangiariq tumanida joylashgan bo`lib ancha tamir holatga kelib qolgan.

Yangiariq istirohat bog`ini zamon talablariga mos keladigan zamonaviy ko`rinish, qulaylik, etik-estetik tomondan barcha yoshdagi kishilarga mos kelishi uchun ancha obodonlashtirish qayta qurish, ta`mirlash ishlari olib borilishi lozim.

Buninh uchun loyihani Arxitektor sifatida o`z oldimga quyidagilarni diploma malakaviy loyiha ishimda amalgam oshirishni maqsat qilib qo`ydim.

Bular: loyihalanayotgan hududni o`rganib eng ko`p odam gavjum yani ser qatnov qismini kengaytirish. Yo`laklar oralig`ida ko`kalamzor kichik bog` yaratish.

Yo`lak bo`ylab har ikki tomoniga yangi “obekt”larni loyihalsh.

Favvora va kichik xovuzlaryordamida “mikroplimat” yaratish.

Ekin yerlarini ajratib olish va yashil ekin ekish darahat va gullar o`tkazish.

Loyiha quyidagilardan iborat.

Asosiy kirish darvozalari. Bu darvozalar

Uchta bo`lib istirohat bog`ining katta yo`lga olib chiquvchi tomonlariga loyihalangan. Kirish darvozalari zamonaviy milliylikni aks ettiruvchi ko`rinishdagi ravoq shakldan iborat.

Yuqorida aytib o`tilgan shakllar tufayli darvozalar xashamatli ko`rinish kashf etgan.

Istirohat bog`iga darvozadan kirgandan so`ng kichkina bog` bilan ikkiga ajratib turuvchi yo`lak loyihalangan. Bu yo`lak oldindan mavjud bo`lib joylashgan joyi qulayligi va iqtisodiy tomondan tejamkor bo`lishi uchun buzib tashlamasdan qayta ta`mirlanadi.

Istirohat bog`i markazda aylana shaklida kattalashib boruvchi yo`laklar va undan chiquvchi “o`q” yo`laklardan iborat. Yani aylananing uch tomonidan uchta darvozaga olib boruvchi asosiy yo`laklar loyihalangan. Bu aylana shaklidagi yo`laklar oralig`iga dam olish joylari (bisstka) markazda favvora, dam olish o`rindiqlari, aylana bo`ylab yashil ekin hududlari loyihalangan.

Istirohat bog`ida Amfiteatr, har hil turdagi mehanik va elektr yordamida ishlovchi arg`imchoqlar haykaltaroshlik na`munalari, kichik ovqatlanish joylari , muzqaymoq va salqin ichimliklar sotish ovqatlanish joylari kabi dam oluvchilarga xizmat ko`rsatish shahobchalari loyihalangan.

Yo`lak chekkalarida kichkina ariqchalar o`tkazilgan .

Bog` qismida ya`ni ekin qismlarida manzarali daraxt va yo`laklar oralig`i, chekkalariga esa har hil turdagi dekorativ gullar ekilgan.

Istirhat bog`ining bosh rejasi qiziqarli va tashrif buyuruvchi axoliga qulay bo`lishi uchun qo`shimcha yangi yo`laklar loyihalangan. Ariqlarda oqib o`tuvchi suvlar oqim bo`ylab borib bog`dan tashqaridagi ariqlarga borib quyiladi.

Yuqoridagulardan tashqari kechki payt shinamlik va o`zgacha ko`rinish yaratish maqsadida istirohat bog`ining ichidan o`tuvchi yo`laklarning har ikkita tomoniga dekorativ yuqori sifatli tejamkor lampali yoritkichlar o`rnatilga. Bu esa istirohat bog`ining tungi sehirli ko`rinishini yanada bo`rttirishga katta yordam ko`rsatadi.

Istirohat bog`ida yuqoridan o`tuvchi elektr simlari yo`q. Estetik go`zallik va tabiylikni buzmaslik uchun barcha simlar yer ostidan o`tkazilgan.

Simlar suv, nam karroziyaga qarshi „izolyatsiya“ qilingan.

Istirohat bog`i bir qancha xududlarga ajratilgan.

Bular dam olish xududi, yashil xudud, ovqatlanish , ko`ngil ochar attraksion xududi kichik bolajonlar uchun arg`imchoqlar qumli o`ynsh joylari kabi xududlarga ajratilgan.

Dam olish xududida favvora uning atrofida o`rindiqlar “bissetkalar”, muzqaymoq va salqin ichimliklar do`konchalari loyiha tarkibiga kiritilgan.

Ko`ngil ochar atraksion xududida esa arg`imchoq kichik o`yingohlar loyihalangan.

Katta arg`ichoqlar bir-biriga yaqin bo`lmagan masofada loyihalangan.

Bunga sabab katta arg`imchoqlarga chiqish va tushishda odamlar bir joyda to`planib qolishi va harakatlanishda to`squinlik qilmasligi sababli shu tariqa loyihalangan.

Kichik yoshdagi bolalar uchun kichik arg'imchoq va qumli o'ynash joylari dam olish xududiga yaqin qilib joylashgan. Chunki yosh bolalar o'yin bilan mashg'ul bo'lgan paytda ota-onalar ularni nazorat qilib turish uchun shu tariqa loyixalangan. Bu kichik bolalar o'ynash xududiga qulaylikni yanada yaxshilash maqsadida boshqa tomondan xojatxona xam yaqin joyda loyixalangan.

Izlanish va kuztuvlar natijasida va iqtisod qilish maqsadida yo'laklar eng serqatnov qismlarga loyixalangan.

Istiroxat bog'i xududi temirdan ishlangan naqshlar panjaralar bilan ajralib olingan. Yozgi amfiteatr xam tarixiy binosi ko'rinishida loyixalangan. Tovush izolyatsiyasi yaxshi bo'lishi uchun teatr atrofi qalin daraxt bilan o'ralgan. Bulardan tashqari tashrif buyuruvchlarga qulaylik maqsadida bu xududga avtomobil qo'yish joyi ham loyixa tarkibiga kiritilgan. Istiroxat bog'ining yana bir afzalligi shundaki bu xududga stadion xam yaqin joyda joylashgan.

Aholi yashash joylari xam unchalik uzoq bo'lmagan xududda joylashgan. Xudud xolat tarixida xam juda qulay yerda loyixalangan. Xududning uchta tomonidan katta magistral yo'li o'tgan.

Loyixa zamon va axoli talabiga javob bera oladigan va uzoq yillar mobaynida dam oluvchlarga xizmat ko'rsatadigan tarzda loyixalashtirilgan. Xududdagi yo'laklarga bruchatkalar yotqizilgan. Yo'laklarning ikki chekkasidagi yoritgichlarga yaqin qilib o'rindiqlar xam joylashtirilgan.

Loyixa axoli dam olishi uchun yetarlicha unsizlar bilan jixozlangan.

Katta ta'mir ishlarida ``ISTIROXAT BOG``ida oldindan mavjud bo'lgan katta xajmli arg'imchoqlar o'z o'rnida qoldirildi.

Bu esa iqtisodiy tamondan tejamkorlikni oshiradi.

Lekin bu arg'imchoq va shu kabi katta hajmdagi boshqa ``inshootlar`` qayta ta'mirlanib, tashqi tomondan zamonaviy qoplama, rang konstruksiyalar bilan bezatiladi.

Loyixa obodonlashtirish ishlarida imkoni boricha iqtisodiy tejamkorlik masalasi muhim o'rin egalladi.

Yo'laklarni o'tkazishda imkoni boricha manzarali, mevali daraxtlar saqlab qolindi. Bu esa xududdagi tabiiylikni, tabiatni saqlab qolishdagi eng muhim kerak xisoblanadi. Shu sababli ishning tejamkorligi va samaradorligi ashadi.

Chunki daraxtlarning kerakli ko'rinish, kattalikga kelishiga bir qancha yillar sarf bo'lishi mumkin.

MUXANDISLIK TARMOQ VA JIXOZLARI QISMI

Yangiariq tumani istiroxat bog'ini qayta ta'mirlash va landshaft yechimini loyixalash

Zamonaviy shaxar, shaxar tipidagi poselka, qishloq aholi turar-joy xududlarini loyixalashda injenerlik masalalari muhim ahamiyatga egadir. Muxandisona obodonlashtirish shaxarsozlik ishlarini katta qismini tashkil qiladi.

Bu ishlarni bajarishda quydagi ..

1. shaxar xududini muhanislik tayyorlash
2. shaxar xududining muxandislik tarmoqlari.
3. transport infrastrukturasini ; (bunda ko'cha-yo'l tarmog'i, ko'chalarning vazifalari va asosiy elementlari KYT ga qo'shiladigan talablar xisobga olinadi)
4. shaxarlarni ko'kalamzorlashtirish.
5. shaxar xududini yoritish.
6. shaxar xududini sanitariya tozalash kabi muxim elementlarni bajarish zarurdir.

Bizning bitiruv malakaviy ish yangiariq tuman markazidagi istiroxat bog'ini qayta ta'mirlash va landshaft yechimlarini loyixalashda yuqoridagi talablarni bajarish muhimdir.

Bitiruv malakaviy ishini bajarishda asosiy ma'lumotlar sifatida :

1. Qurilish maydonini tayyorlash -2,4ga
2. Yer ishlari – 8000m³.
3. Sug'orish kataklarini qurish – 892,5
4. Tashqi elektr tarmoqlari va yoritish sistemasi – 494,1
5. Yo'l va yo'laklarni qurish – 9882 m²
6. Maishiy xizmat binolari (choyxona, salqin ichimliklar do'koni, soyabonlar va x.k.z) – 321,6 m².

Kabi ma'lumotlar asos qilib olinadi. Istiroxat bog'iga 2ta asosiy kirish-chiqish yo'llari loyixalanadi. Bog'ning markazida mikroiklim xosil qilish uchun favvora (fontan) qurish rejalashtirilgan.

Barcha asosiy yo'l va yo'laklar markazga yo'naltirilgan bo'lib ichki yo'laklar markaz atrofida aylana shaklida loyixaladi. Yo'lak va yo'llar yo'l va yo'laklarning konstruksiyasi quydagicha qabul qilindi:

- a) Asosiy yo'llarda :
 - 15 sm tosh asos
 - 5 sm a/v qoplama
- b) piyodalar yo'laklarida

- 10 sm tosh asos

- 3 sm a/v qoplama

Ichki yo'laklar va markaziy fantan atrofiga bruschatka plitalar o'rnatish ko'zda tutilgan.

Yo'laklarning eni (KMK ga asosan) 0,75 m.ga karrali qilib qabul qilinadi.

Istiroxat bo'g'idagi mavjud bin ova inshootlar qaydnomada keltirilagan.

Istiroxat bog'iga kelib ketuvchilarni transport vositalarni toxtash va to'xtab turishlari uchun maxsus maydonchalar quriladi. Avtomobillarni to'xtab turish joylarini loyخالashda xar bir yengil avtomobil uchun KMK bo'yicha 24 m² xisobidan qabul qilinadi.

Maydonlar, yo'llar va yo'laklarni qurishda ko'ndalang qiyalik 2% xisobida qabul qilinadi.

Istiroxat bog'I xududida maxsus transportlarni to'liq xarakatini taminlash maqsadida yo'llar zichligi, qayrilib olish joylari KMK bo'yicha loyخالangan.

Bog' xududida dam oluvchilarga qulylik yaratish maqsadida suniy yoritish amalga oshiriladi. Parklarda, bog'larda va xiyobonlarda suniy yoritish quyidagi maqsadlarda amalgam oshiriladi:

A) ko'kalamzorlashtirilgan xududning ajoyib kechki landshaftini yaratish bunda yoritish vositalaridan o'simliklardan (daraxtlardan, butalardan, gullardan aloxida guruxlarni ajratib, suv basseynlari va fontanlari bilan birga qo'shilgan xolda amaliy me'moriy komponenti sifatida yoritish vositalaridan foydalanish;

B) ko'kalamzorlashtirilgan xududlarga keluvchilar uchun yaxshi ko'rinish xolatini yaratish;

Yuqoridagi 2 usul aralash (kombinatsiyalashgan).

Istirohat bog'lari maydonlari turli funksional qismlarga bo'linadi. Istirohat bog'i xududida obektlarni maqsadga muvofiq joylashtirish amalga oshiriladi.

Istirohat bog'ini qayta tamirlashdan asosiy maqsad dam oluvchilar uchun zarur sharoit yaratishdir. Bu ishlar bitiruv malakaviy ishida to'liq amalgam oshirildi.

ХУЛОСА

Xulosa.

Axolining o'sishi va inson faoliyatining xar tamonlama rivojlanishi muamolari yashash muhitini o'zgartirish bilan bog'liq. Muhitni landsaft arhitekturasini bilan yaxshilash tajribalari yirik va o'rta tuman turkumlariga tegishlidir. Shuning uchun tuman muxitining funksional, ekologik va estetik sifatlarni uyg'unlashtirish landsaft arhitekturasining asosiy maqsadi xisoblanadi.

Landsaft arhitekturasini asosiy vazifalari:

- landsaftlarni muhofaza qilish
- landsaftlarni o'zgartirish
- yangi landsaftlarni landsaft yaratishning turli bosqichlarida yaratish.

Landsaft loyihalash sohasida o'zining tipologiyasi mavjud: tumanning ko'kalamzor xududlari umumiy tizimi, tumandan tashqarida dam olishning ko'kalamzor tizimlarni alohida elementlarni loyihalash –tuman tipidagi va tuman axamiyatidagi parklarni, bulvarlarni , sanitarximoya qismlarni va boshqa ko'p ob'ektlarni loyihalash tizimi.

Tuman ko'kalamzor tizimini loyihalash uning bosh tarixini loyihalash bilan uzviy bog'langan. Shuni ta'kidlash lozimki, xozirgi paytda tumanni "landsaft loyihalash" tusunchasining ham hajmi, ham mazmuni ancha o'sib, "landsaft tumansozligi" sifatini olayapti. Landsaft arxitekturasini oldida tumandan tashqari dam olish joylarni loyihalashda o'ziga xos muammolar majmuasi paydo bo'ladi: ayniqsa yirik tumanlarning ta'siri doirada bu muammolar murakkab va turli xildir.

Landsaft arxitekturalaring faoliyati tuman ichki ko'kalamzor hududlarni qurish bilan bog'liqdir. Tumanning o'ziga xos ko'rinishini shakllantirishda xuddi o'shalar muhim ro'l o'ynaydi.

XX asr boshlarida tumanlarning rivojlanishi keskin o'sishiga olib keladi.

Tumanlarning o'sishi kun tartibiga aholining dam olishini nafaqat tuman chegarasda, balki undan tashqarida ham tashkil etishni qo'yadi. Ilmiy texnik revolyuysiya, tumanlar va sanoatning gurkirab o'sishiga ko'pchilik, ayniqsa yirik va eng yirik tumanlarni ekologik eqologik holokat yoqasiga olib keldi, u tumanlarni ko'kalamzorlashtirishni arhitekturadagi ekologik yo'nalish bo'lgan landsaft arhitekturasiga aylanishga olib keladi.

Bog'-parklarini yaratish tuman va qishloq aholisi uchun dam olishi va madaniy hordiq chiqarishi uchun juda muhimdir.

Loyihalanayotgan Yangiariq tumani istirohat bog'ini qayta ta'mirlash va landshaft yechimi loyihasini mavjud xudud uchun juda qulay bo'lib, qishloq aholisining dam olishini va xordiq chiqarishi uchun barsh qulayliklarga ega.

Olingan 4.5 yillik taxsilimiz samarasi shuni ko'rsatadiki men loyihalagan diploma ishim qurilish me'yorlari asosida yaratilgan bo'lib amalyotga tadbqiqilinishda o'z ifodasini topadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. T. Qodirova. O'zbekistonning istiqbol yillari me'morchiligi, T. 2004.
2. Me'morchilik va qurilish muammolari. 4/2004 y. 47 b.
3. З.А.Никалаевская. Садово-парковый ландшафт. М.Стройиздат 1989.
4. Б.И.Кохно. Садово-парковое искусства. Л.1980.
5. В.А.Горохов. Л.Б.Лунц. Парк мира-М 1985.
6. В.Ф. Гостев, Н.Н.Юскевич. Проектирование садов и парков. М.Стройиздат 1991 г.
7. А.П.Вергинов. Архитектурная композиция садов и парков М.Стройиздат 1980 г
8. Залеская Л.С.Микулина Е.М.Ландшафтная архитектура. М. Стройиздат 1979 г
9. Жирнов. А.Д.Искусство паркостроения. Львов "высшая школа", 1977г
10. КМК 2.07:01-94 "Градостроительство" "Гланировка и застройка городских и сельских поселений".
11. Ш.М.К 2.07.01-03 "Градостроительство Планирование развития и застройки территорий городских и сельских населенных пунктов "
12. ШКХ 4.02.68-05 "Благоустройство. Ремонтно-строительные работы"
13. ЕВ.Шипачева, Т.А Саркичян."Проектирование генерольных плонов гражданских и промишленных зданий" Т.2007г
14. Maxmudov V.M. Inagomov B.I. "Arxiteturaviy grafika" o'quv qo'llanma TAQI-2004 y
15. Asqarova D. Miryusupova M.X. "Kichik memoriy shakllar" o'quv qo'llanma TAQI-2004 y
16. Roziqberdiev M. Kichik arxitektura shakllari . T. TAQI. 1995 y
17. Kamilova X.X. Saturova K.D."Проектирование многофункционального парка города" Toshkent. 2007y
18. А.Г.Григорян "Ландшафт современного города" М.Строиздат 1986 г
19. Родичкин И.Д и др "Ландшафтная архитектура" Киев, 1990г
20. D.Ismoilova. L.Adilova shahrarsozlik asoslari va landshaft arxitekturasini. 2-qism. T. 2010y
21. Бадьин. Г.М. Мешаников А.В "Технология строительного производства" Лелинград. СИ. 1997г. 606 стр.

22. Атоев С.С.Луцкий С.Я. Технология механизация строительного производства. М.СИ.1984 г
23. Атоев С.С Данилов Н.Н. Прогнин В.В технология строительного производсва. М.Сию 1984г
24. Usmonov F.B va boshqalar “mexanizatsiyalashgan yer ishlari” mavzudagi kurs ishini bajarish bo’yicha uslubiy ko’rsatmalar. Buxoro . muallif, 1995 yil 32-bet
25. Справочник строителя. Земляные работы. А.К.Рейш и другие. М.СИ. 1984 г.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
УРГАНЧ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ КИМЁ - ТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ
“ҚУРИЛИШ ВА АРХИТЕКТУРА” КАФЕДРАСИ.
ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИГА ТАҚРИЗ

ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИНИ БАЖАРУВЧИ Абдулқадир Абдулхалим
 МАВЗУ “Қурилиш ва архитектура” кафедраси
 Йўналиш ва гуруҳ БСР Архитектура

ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИНИНГ ҲАЖМИ.

ЧИЗМА ВАРАҚЛАРИНИНГ СОНИ 5
 ТУШУНТИРИШ ХАТЛАРИ: ЖАМИ 2 БЕТ.
 ШУ ЖУМЛАДАН: ХИСОБИЙ ҚИСМ 1 БЕТ.
 СМЕТА 1 БЕТ.

диплом лойиҳасининг қисқача мазмуни ва ечимлари

<u>Лоийҳа</u>	<u>Барча</u>	<u>таърифлар</u>	<u>аввалда</u>	<u>бажарилади</u>
<u>Без</u>	<u>таъри</u>	<u>ечимлари</u>	<u>таъри</u>	<u>бажарилади</u>

диплом лойиҳасининг салбий томонлари

<u>Без</u>	<u>таъри</u>	<u>лоийҳасидан</u>	<u>аниқлаштирилди</u>
<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>

диплом лойиҳасининг ижобий томонлари

<u>Лоийҳа</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>
<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>

конструктив ечимлар ва чизмалар бўйича баҳо

<u>Лоийҳасининг</u>	<u>Без</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>
<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>	<u>таъри</u>

**диплом лойиҳасини бажарувчининг умумтаълим ва техник савияси ҳамда
ишбилармонлик қобилияти:**

<u>Диплом</u>	<u>лоийҳасини</u>	<u>бажарувчининг</u>	<u>умумтаълим</u>
<u>ва</u>	<u>техник</u>	<u>савияси</u>	<u>ҳамда</u>
<u>ишбилармонлик</u>	<u>қобилияти</u>	<u>ҳамда</u>	<u>ишбилармонлик</u>

диплом лойиҳасига «4» «яхши» баҳо тавсия қилинди
 тақризни тузди Абдулқадир Абдулхалим

(имзо) (исми, шарифи)

«4» сентябр 2012 йил

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
УРГАНЧ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ КИМЁ - ТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ
“ҚУРИЛИШ ВА АРХИТЕКТУРА”КАФЕДРАСИ
ДИПЛОМ ЛОЙИҲАСИГА ДИПЛОМ РАҲБАРИНИНГ ТАКРИЗИ

ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИНИ БАЖАРУВЧИ Ҳамидов Абдул Ваҳидович,
МАВЗУ Ҳаётнинг турмуш тартиби ва таълим
таълим тартиби ва таълим тартиби

ЙЎНАЛИШ ВА ГУРУХ 501 Архитектура

ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИНИНГ ИЖОБИЙ ТОМОНЛАРИ

Лейла ерминеуровий таласур ва
табигураи ечимарига ассанген халде
яким лейлаханган.

ДИПЛОМ ЛОЙИХАСИНИНГ САЛБИЙ ТОМОНЛАРИ

Аллахадан бот ронгада аштираш, мен
радашарн кудималган

диплом лойихасини лойиҳаловчининг умумтаълим ва техник савияси ҳамда ишбилармонлик қobiliяти:

Астана қаласының әкімі

ДИПЛОМ лойиҳасига « 5 » « 1615 » баҳо тавсия қилинди

диплом раҳбари тақризи Ш. Ш. Дзочанск
(имзо) (исми, шарифи)

« 4 » Эр. К. Юсупов 2012 йил

« 4 » Эр. К. Юсупов 2012 йил